

Kvinnorna röstar i Mexiko. Införd president López Mateos.

Mexikansk regim

Mexiko har haft val av president och representation, enligt amerikanskt mönster uppdelad på två kamrar. Regeringspartiet, med López Mateos som presidentkandidat, segrade överlägset med omkring 80 procent av rösterna. Sedan revolutionen på 1910-talet och den nya författningens tillkomst 1917 är valresultaten alltid sådana i Mexiko. I några av de sju val som hållits från och med 1920 har regeringens seger varit ännu mera total, med 95 procent av rösterna eller mera. Vid 1946 och 1952 års val gick tendensen i motsatt riktning; de oppositionella partierna lyckades erövra omkring en fjärdedel av rösterna. Vid valet för två veckor sedan — vars resultat först nu blivit klara — har kvinnorna för första gången haft rösträtt.

Författningens demokratiska karaktär är ostridig; rösträtten är allmän och de medborgerliga friheterna fastslagna. Det härskande partiet betonar ständigt sin känsla för folkstyrelsen och friheten. Det söker i sitt namn sedan 1946 — den institutionella revolutionens parti — antyda att det är på en gång konservativt och revolutionärt. Man upphöjer den revolution som betraktas som partiets största insats till institution, en erinran om den betydelse som Trotskij och hans teori om "den permanenta revolutionen" haft för den ideologiska utvecklingen. Det är en i världshistorien kanske enastående paradox.

Men alldeles helt kan det tydligen inte vara med en demokrati där regeringspartiet under årtionden har en överväldigande majoritet. I realiteten är statsskicket en hybrid mellan demokrati och diktatur. Regeringspartiet, som omsluter de stora organisationerna inom alla samhällsgrupper — tjänstemän, arbetare, jordbrukare —, har en halvt totalitär struktur och in-

riktning, det är ett statsparti, ett statsbärande parti i ordets mest egentliga mening. Pressfrihet råder i princip, men det finns ingen daglig tidning — endast ett par små tidskrifter — som företräder oppositionen, och detta sammanhänger utan tvivel med att regeringen kontrollerar papperstilldelningen och kommunikationerna. Partierna är i princip fria, men år 1954 blev ett parti som framförde anklagelser för korruption och valfusk genom ett administrativt förfarande avfört från de officiella vallistorna, alltså i praktiken förbjudet; även efter det nu hållna valet har oppositionen beskyllt regeringen för valbedrägeri. Regimens maktställning underlättas av den utbredda okunnigheten; fortfarande beräknas nära hälften av befolkningen vara analfabeter, och bortåt en tredjedel av de barn som enligt lagen är skolpliktiga får ingen undervisning. Intresset för politiken är ringa, och endast en minoritet av dem som uppnått rösträttsåldern deltar i valen. Det praktiska nya universitet som hör till sevärdheterna i huvudstaden Mexico City ger besökaren en falsk föreställning om den intellektuella kulturens villkor.

Allt detta utesluter inte att den mexikanska regimen sannolikt hör till de mera anständiga och effektiva i Amerika söder om USA. Redan stabiliteten är en stor tillgång i den latinamerikanska värld som utmärks av omkastningar, revolutioner och kortvariga diktaturer. Socialiseringen, som framför allt omfattat utländska tillgångar — järnvägar, olja —, har lämnat kvar stora områden åt den privata företagsamheten under statlig kontroll. Striden med den katolska kyrkan — vars egendom beslagtogs och som berövats sin makt över undervisningen — har småningom avvecklats, och även

på denna punkt har en kompromisspolitik trätt i stället för den tidigare revolutionära radikalismen. Inom jordbruket, som fortfarande sysselsätter nära två tredjedelar av befolkningen, har den oerhörda egendomsconcentrationen (5 procent ägde 95 procent av jorden 1910) minskats genom statliga åtgärder, ehuru antalet storgods fortfarande är betydande. Rasmotsättningar i egentlig mening finns knappast, även om indianer och mestiser i stort sett står lägst i den ekonomiskt-sociala hierarkin. Förhållandet till USA, som länge förblev spänt efter revolutionstidens hårda brytningar, har under och efter andra världskriget förbättrats; amerikanska lån och amerikanska turister (som gav Mexiko en nettoinkomst på nära två miljarder kronor 1957) är ett viktigt inslag i den mexikanska ekonomin. Men det stora problemet är som i andra fattiga länder om nationalinkomsten genom industrialisering och rationalisering skall kunna avsevärt stegras i relation till folkökningen, som är inte mindre än 3,2 procent om året, en av de högsta nativitets-siffrorna i världen.